

Бойчев І.І.

кандидат педагогічних наук, доцент, викладач;

Долгова Х.С.

*студент педагогічного факультету,
Ізмаїльський державний гуманітарний університет*

ПОЗИТИВНА СОЦІАЛІЗАЦІЯ СУЧАСНИХ ПІДЛІТКІВ ЗАСОБАМИ МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

На протязі історичного розвитку людства мистецтво посідало одне з провідних місць у системі формування особистості людини. Його розглядали як частину світу, як певний духовний засіб пізнання навколишньої дійсності. Власне всім різновидам мистецтва надавали цілющого значення, вважали, що за його допомогою людина «очищає» своє тіло та душу. На сучасному етапі розвитку суспільства молода людина стикається у процесі життєдіяльності з різноманітними чинниками, що здійснюють негативний вплив на формування особистості. Суспільство, де етично-моральні норми, цінності втратили своє значення, а на перший план виступають псевдо норми, потребує особливого засобу формування свідомості у молодого покоління. Саме багатогранність мистецтва, невичерпність його можливостей відкриває новий шлях до генерації гармонійної особистості. Розкриття внутрішнього світу людини через її творчість виступає на сьогоднішній день основним пріоритетом, ціллю, митою життя в ідеалі багатьох людей.

Питання вивчення особливостей взаємозв'язку «особистість – мистецтво» зустрічається ще у філософських поглядах Платона. Вивченням даного питання займалися Фіхте, Шопенгауер, Шеллінг, Ліне, Фереро та В. Соловйов.

Музичне мистецтво на сьогоднішній період стає одним із засобів самореалізації особистості та способом вирішення життєвих труднощів сучасного підлітка. Його роль у вихованні підростаючого покоління неухильно зростає, оскільки протидіяти явищам бездуховності, аморальності можна лише шляхом формування усвідомлення важливості та пріоритету загальнолюдських цінностей, вдосконалення творчого потенціалу, прагнення до пізнання.

Метою даної роботи є дослідити вплив мистецьких засобів на становлення особистості в підлітковому віці.

Об'єктом дослідження є особистість підлітка, а предметом – система ціннісних орієнтацій, що формується під дією музичного мистецтва в підлітковому віці.

Мистецтво є формою відображення культури, воно намагається відтворити ряд життєвих явищ, подій, історію суспільства. Тому мистецтво робить вплив не тільки на почуття індивіда, а й на його волю, сприйняття оточуючого світу. Мистецтво становить стрижень духовної культури, є колективною пам'яттю людства, яка здійснює зв'язок поколінь, різних народів та культур. Воно ціннісно орієнтує людину в світі, розвиває у неї творчий дух, пробуджує у людині творця.

Музика ж завжди визнавалася надзвичайним видом мистецтва. З давнини використовується цілющість музики не тільки для духовного здоров'я, але й для фізичного та психічного. Терапевтичну властивість музики підкреслюють і психологи, стверджуючи, що за допомогою певної мелодії можна спонукати певного емоційного стану людини. Музика – це вид мистецтва, який відображає реальну дійсність в емоційних переживаннях і наповнених почуттям ідеях, що виражаються через звуки особливого роду, в основі яких – узагальнені інтонації людської мови.

Важливою психолого-педагогічною характеристикою дітей середнього шкільного віку є яскравий вияв предметно-образної інтерпретації, яка починає переважати над емоційністю сприйняття. Процеси соціалізації відбуваються за рахунок інтенсивного морального формування особистості.

Процеси соціалізації за допомогою мистецтва цікаво відбуваються у дітей підліткового віку. Увага підлітків починає зосереджуватися на внутрішньому житті людини, вони прагнуть усвідомити свої стосунки з колективом однолітків. Активізуються процеси самопізнання, самовизначення, визначення особистих етико-естетичних поглядів і суджень, оцінок, засвоєння соціально прийнятих норм поведінки.

У своїх соціальних відносинах підлітки стають активнішими, а їхня діяльність в усіх сферах – все більш усвідомленою. Їм притаманні глибина переживань, виявлення індивідуальних смаків, уподобань. Вплив музики на соціалізацію особистості дитини в цей період здійснюється через формування духовних потреб.

Освітньо-розвивальна та ціннісно-виховна функції музичного мистецтва набувають у свідомості дитини інтегративного значення, цілісність пізнання дає змогу подолати суперечності вікових особливостей, висвітлити та відбити чуттєвий світ у його діяльнісному аспекті.

Таким чином, музичне виховання не тільки сприяє розвитку музичних здібностей, формуванню образно-художнього освоєння навколишнього світу, але й виникненню емоційних установок на творчо-естетичне ставлення до мистецтва. У реалізації завдань формування художньо-естетичного смаку підлітків великого значення набуває сама особистість педагога. Особливості творчої індивідуальності педагога й студента припускають різноманітність шляхів виховання.

Список використаних джерел:

1. Абрамова Г.С. Практическая психология. – М. : Академія, 1997. – 368 с.
2. Анастаси А. Психологическое тестирование. – М. : Педагогика, 1982. – 279 с.
3. Братусь Б.С. Аномалии личности. – М. : Мысль, 1988. – 301 с.
4. Бурлачук Л.Ф., Морозов С.М. Справочник по психологической диагностике. – К. : Наука, 1989. – 197 с.